中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	Bắc kỳ, Ai-lao và Trung-kỳ (Tourane trở ra)	Nam kỳ, Cao-miên và Trung-kỳ (Tourane trở vào)	Pháp-thuộc Địa và Nhật-bản	Ngoại-quốc
Một năm.	6 $ 00	6 $ 90	6 $ 30	8 $ 00	8 $ 30	8 $ 60	9 $ 00
Các tăng và Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	4.50	
Ba tháng.	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	2.25	
Một tháng.	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	0.75	

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. E. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 190

ANNONCES

Décomptées à raison de 5 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large

Une seule insertion. . . . 0 $ 20 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

4e page

Cách làm giàu cho tiếng Việt-Nam

Từ xưa đến nay, dân-tộc nào cũng vậy, đã kết thành đoàn-thể, đã lập thành quốc-gia, tất thế nào cũng có tiếng nói riêng để bày tỏ ý kiến cảm tình để tiện đường giao thiệp với nhau. Vậy tiếng nói tức là cái dây vô-hình liên-lạc mọi người trong một đoàn thể với nhau không có nó tất cái đoàn-thể kia phải rã-rời chớ không sao đứng vững được. Mà tiếng nói của một dân tộc không phải là một người đặt nổi, không phải là trong một khoảng thời-gian ngắn ngủi mà thành lập được. Tiếng nói vốn là cái tinh-thần của một dân tộc, nên thành lập là nhờ ở như cả dân tộc chuyên tâm đến trong một khoảng thời-gian vô hạn, và tùy cái trình độ văn minh của dân tộc đó mà tiếng chóng nên phong-phú hay là chịu ở lâu trong cái địa vị hiềm nghèo. Tiếng nói của người Pháp ngày nay không phải là một người đặt ra, cũng không phải là một ngày mà được nên phong-phú như bây giờ; song là công nghiệp chung của quốc-dân nước Pháp trong mấy mươi thế-kỷ, trước còn ít-ỏi nghèo nàn, sau một ngày một thêm những tiếng mới xuất hiện, cho đến ngày nay được coi là một tiếng giàu có nhất hoàn-cầu. Tiếng nước Pháp sở-dĩ chóng giàu thêm như vậy là vì trong cuộc tiến-hóa người Pháp đi rất nhanh, mỗi một thời-kỳ trong lịch-sử văn-minh nước Pháp tức là một thời-kỳ mà tiếng nước Pháp lại được giàu thêm. Nếu đem tiếng nước Pháp so với tiếng các dân-tộc mọi rợ ở châu Phi châu Á thì thấy khác nhau một vực một trời, chẳng khác nào đem so một nhà phú-nào nước Mỹ với một bác thợ cày nhà quê. Những dân-tộc mọi rợ ấy vì trình-độ văn-minh còn thấp kém, nên tiếng nói rất nghèo nàn, có lẽ chỉ đủ dùng để tả những vật thường thấy, những việc hàng ngày và một vài cảm-tình thô-lậu mà thôi! Song nếu những dân tộc ấy trình-độ một ngày một cao, văn-minh một ngày một tiến thì tiếng nói tất cũng một ngày một nhiều một rộng thêm ra, chớ không phải ở cái địa-vị nghèo hẹp ấy mãi. Nói tóm lại là tiếng nói của một dân tộc cũng theo luật tiến-hóa, chớ không phải đứng im một chỗ, song tiến-hóa nhanh hay chậm là tùy ở sự tiến-bộ của dân-tộc ấy nhanh hay chậm.đó mà thôi.

Trên này là nói chung tất cả các tiếng nói ở hoàn cầu, còn về tiếng Việt-Nam mình thì sao? Tiếng Việt-Nam nhà cũng như các tiếng nước khác, cũng phải theo luật tiến hóa, song cứ xét cái hiện-tình ngày nay thì có lẽ tiếng nước nhà tiến-hóa khí chậm,vì thế nên không được phong-phú như tiếng nói của các dân-tộc bên Âu bên Mỹ. Cái đó cũng là vì mình đi chậm-chạp trên con đường văn-minh tiến-bộ đó mà thôi. Tiếng nói của mình đã không được phong-phú bằng người,giá đi lại thường phải đem so sánh với hai thứ tiếng phong phú hơn là tiếng Trung-hoa và tiếng Pháp, nên cái nghèo lại càng rõ rệt hơn lên, khiến cho những người nông nổi chưa chi đã vội đem lòng khinh rẻ, muốn đem tiếng khác mà thay vào tiếng nước nhà ! Tiếng nước nhà tuy rằng không được phong-phú bằng tiếng nước Pháp, song không đến nỗi đơn hèn như tiếng nói của những dân tộc mọi rợ châu Phi-châu Úc ! Vẫn biết rằng tiếng nước nhà có khi còn thiếu tiếng dùng, song đó là không phải là một điều không sao giải quyết được. Tiếng nước Pháp xưa kia cũng không đủ dùng,thế mà ngày nay thành một tiếng rất phong phú, vậy nếu tiếng ta nghèo ta hãy lại không có cách làm cho càng ngày càng giàu thêm được hay sao?

Này ta thử xem có cách gì làm cho tiếng nước nhà được thêm phong-phú để khi nói chuyện hoặc khi làm văn không đến nỗi lúng túng vì thiếu tiếng dùng không. Thiết tưởng có ba cách như sẽ nói sau này :

1 Một là kê-cứu tìm cho ra những tiếng đã có sẵn. — Mới nói thế tất ai cũng bảo rằng : tìm ra những tiếng đã sẵn có thì sao gọi là cách làm giàu thêm cho tiếng nước nhà được. Song ta nhận ra rằng những người chê tiếng Việt-Nam nhà nghèo hầu khắp là những người chưa biết hết tiếng nước nhà, mà chỉ biết được một phần nhỏ là phần thường dùng đến luôn mà thôi. Nếu ta hỏi rằng trong nước ta ai là người thuộc hết tiếng nước nhà, thì dám chắc từ Nam chí Bắc không có ai dám ra mà nhận là biết hết cả. Vì không thuộc hết thì nên khi nói chuyện, khi làm văn, lắm khi lúng túng vì một nỗi không tìm ra tiếng mình cần, rồi sinh ư : mình mới hay ngay một câu rằng tiếng nước nhà nghèo. tiếng nước nhà thiếu, đi chê cái dốt của mình. Mà cái dốt của phần nhiều người đó, kể cũng không nên trách họ, vì không phải là lỗi tại họ, họ sở dĩ không biết hết tiếng là tại không có quyển sách nào biên chép đủ các tiếng trong nước để học hay để tra cứu cho dễ, như là tự-điển của các nước. Vì điều khuyết-điểm đó nên ai chuyện về nghề gì chỉ rõ những tiếng cần dùng về nghề ấy mà thôi, chớ những tiếng cần dùng cho nghề khác thường không biết đến. Hỏi một ông quan có biết những tiếng của nhà chài lưới thường dùng hay không, tất ngài không dám nhận là biết hết — trừ ra khi ngài xuất thân tự nghề đó thì không kể. Các ông giáo ở trường thường dạy học trò về các loài thảo-mộc, nhưng giá đem các ngài vào trong một cái vườn rộng mà hỏi tên từng thứ cây, thứ cỏ tất các ngài không biết được nhiều bác làm vườn. Đem một nhà phú thương ở tỉnh thành mà hỏi tên các thứ chim ở cánh đồng, hoặc các thứ cá ở sông lạch, tất không biết rõ bằng một bác nông-phu hay một người câu cá. Ấy chỉ vì không biết hết tiếng nước nhà như thế,nên mới cho là nghèo, là thiếu mà đem bụng khinh thường, đem lòng chán nản đối với nền văn học nước nhà — về phương diện tiếng nói nay, quốc-dân ta ngày nay chẳng khác nào một dân con nhà giàu có, nhưng của cải ông cha để lại không biết ở đâu, không chịu tìm tòi, không thèm dò hỏi, chỉ lớ khi tiêu hết phần mình sẵn có là than thở rằng nghèo rằng chẳng cải tổ-tiên truyền lại hãy còn nhiều nữa, chỉ chịu khó tìm tòi là được phong ấm tức dụng như người. Vì thế cho nên ngày nay muốn cho tiếng nước nhà không phải chê là nghèo là thiếu, thì ta phải cùng nhau tìm cho ra những của cải mà ông cha ta để lại nhưng bấy lâu không rõ ở đâu. nghĩa là ta phải kê cứu tìm cho ra hết những tiếng đã có sẵn từ xưa, mà vì ta không dùng đến bao giờ nên ta vẫn cho là không có. Khi đã sưu tập hết cái tiếng của mình thì phải thành một pho sách để ai không biết dùng nó mà tra. và để cho những kẻ nông nổi trông thấy mà không dám chê tiếng nước nhà là nghèo nữa. Việc làm tự-điển này mong ở các nhà có lòng với tiếng Việt-Nam ra công gắng sức làm cho chóng xong thì thật là một việc rất có ảnh-hưởng cho nền văn-học nước nhà.

(Còn nữa.) B. G.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris ngày 27 Janvier 1923

Nước Anh đối với nước Đức

Tòa nội các nước Anh quyết nghị rằng quân lính của nước Anh đóng ở hạt Rhur từ trước đến nay cứ đề nguyên không rút về.

Tàu thủy đụng nhau

Hai chiếc tàu chở dầu hỏa đụng nhau ở bải-cảng Tampico thuộc về nước. Mexique. Mất 10 người, còn 22 người bị thương.

Paris ngày 28 Janvier 1923

Việc trú binh tại nước Đức

Bốn người bành thích viên trung ấy nước Bỉ tên là Greff đã kết án xử-tử.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux ngày 27 Janvier 1923

Việc trú-binh tại nước Đức

M. Le Trocquer. là thượng-thư bộ Công-tác đã trở về Paris sáng hôm thứ sáu. Ngài đã trình bày tại hội-đồng các quan Thượng-thư về công việc ngài đi kinh-lược tại hạt Rhénanie và hạt Rhur. Trong khi ngài đi đến Essen không có xảy ra điều gì bất ngờ cả. Ngài có nói rằng các viên chức Pháp, Bỉ, ý sẵn lòng đồng lao cộng tác với nhau, mà các phương sách đều thi hành một cách khẩn khéo cẩn thận và đúng với mệnh-lệnh. Số nhiều dân sự trong hạt Rhur vẫn yên tĩnh. Còn những nỗi ngăn trở hãy nay hình như chỉ hỏi bọn quan chức, bọn làm việc hỏa-xa, và bọn làm việc sở điện-báo. Bọn ấy luôn luôn chánh-phủ nước Đức song cũng không chịt-thành làm. Thợ thuyền không có tỏ ý ra muốn đình công. Sau ngài có trần-thuyết mọi lẽ, nếu sau này phải trú binh lâu hơn nữa, thì chánh-phủ định thi hành những phương-sách thế nào để bảo-thủ trật-tự trong hạt Rhur và chở than về nước Pháp.

Ở Dusseldorf có tin rằng chỉ có bọn làm việc các tòa các sở là biểu tình phản-đối Đồng-minh mà thôi,còn thợ thuyền thì không có làm điều gì cả.

Mười bốn tàu than của các quan chức Pháp đã bắt ở gần Mayence biển để đem đến Ludwigshafen. Đến đấy than sẽ mang sang các tàu Pháp, để chở đến Strasbourg.

Nhà ký nghệ Fritz Thyssen có nói với viên đại-biểu nhà báo *Times* rằng tòa án binh xử việc ấy một cách công bình, song việc ấy quyết chí không chịu nộp than cho Đồng-minh.

Tại Dresde, các chủ khách-sạn không chịu tiếp các quan võ trong hội-đồng kiểm-duyệt của Đồng-minh.

Phi-đĩnh vô cớ

Pai-hành-gia Boassotrot cuỡ. một cái phi-đĩnh vô cớ bay trên không được ba giờ ba mươi mốt phút đồng hồ.

Pai-hành gia Thoret cưỡi chiếc phi-đĩnh có động-cơ, nhưng động-cơ hãm lại, cũng bay được một giờ 23 phút ở Biskra. Trên phi-cơ có một người hành-khách nữa.

Tại hội-đồng bồi-thường

Hội-đồng bồi thường hội nghị ngày hôm thứ sáu, có định-quyết như sau này : 1° Chiếu như lời chánh-phủ nước Đức bảo trình ngày 15 Janvier, thì chánh phủ ấy xin bỏ lì đơn xin được triển hoãn trái khoán ngày 14 Novembre, nên lì đơn ấy nay thành ra vô hiệu rồi hội đồng không phải xem xét đến nữa. Vậy cái chương-trình ngày 5 Mai 1921 về việc nộp khoản bồi thường, kể là bắt đầu thi-hành từ ngày 1er Janvier 1922 2° Theo như thiên thứ 17 trong phụ ân thứ hai khoản thứ 8, trong tờ hòa-ngị Versailles, hội-đồng sẽ bảo trình cho liệt-cường biết rằng nước Đức đã bội ước về tất cả mọi khoản đối với nước Pháp và nước Bỉ.

Các khoản ấy hội-đồng đã thông-báo cho hội-đồng của chánh-phủ nước Đức coi về việc ấy biết.

Bordeaux ngày 28 Janvier 1923

Việc trú binh tại nước Đức

Hội-đồng kiểm duyệt binh vụ của Đồng-minh ở Berlin đã đồng thanh quyết nghị rằng hội-đồng sẽ gởi cho chánh-phủ nước Đức một bức thư trả lời chánh phủ ấy rằng hội-đồng không chấp là đơn xin giảm bớt cái phạm vi kiểm duyệt tại nước Đức, mà có nói riêng về các đại-biểu nước Pháp và nước Bỉ.

Đại-tướng Allen nước Hoa-kỳ đã giao cái quyền của mình cho đại-tướng Horty. Đại-tướng Horty đã nhận chức chuẩng binh các đạo quân Pháp hiện nay đóng ở chỗ đầu-cầu Coblence.

Quân Pháp sang đóng ở nước Đức đến nay tính được 15 ngày. Cái tình trạng ở hạt Rhur hiện nay như sau này : Việc chánh phủ Đức hiệp chứng quốc tu lệnh không cự lại Đồng minh, thì có các nhà kỹ nghệ đóng ấn, các viên công sự các công sở, nhất là bọn làm việc hỏa xa là tuân theo lệnh ấy. Các quan-chức Đồng-minh đã phải ngăn-ngừa cho người Đức không lầm được các tòa máy và các tòa thông-đi, vì cứ theo như điều khoản trong hòa ngị, thì trong các hạt quân Đồng minh đóng, nước Đức phải cứ để nguyên các cơ khí vận-tải. không được đem đi nơi khác.

Hiện chánh-phủ Pháp đã đem tí nhiều người làm hỏa xa đến nước Đức để phòng khi bọn làm hỏa-xa nước Đức không chịu làm việc thì sẽ làm thay.

Những người Đức làm việc sở bưu-điện có hãy hoạt sơ thì tại một vài nơi.

Việc biểu-tình ở Dusseldorf mới rồi, phần nhiều là bởi bọn quan chức gây nên. Xem vậy thì viên phó xứ-trưởng và viên chánh Cảnh-sát ở đấy phải bắt là phải lắm.

Ở Duisbourg thì lì và cảnh-sát của nước Bỉ cũ đuổi bọn biểu tình đi.

Bọn thợ thuyền cũng có ý hơi bất bình, song không quyết chí chống-cự. Bọn buôn bán nhất-định không bán hàng cho người Pháp và người Bỉ. Việc đề chế ấy xem chừng cũng có ảnh hưởng không tốt cho việc buôn bán của người Đức tại Berlin.

Nhân dân biểu tình kịch liệt nhất là ở hẫn quốc Bavière Chánh-phủ đã thiết quân luật. Chánh đảng quốc-dân định đến ngày thứ bảy thì bội nghị, nhưng chánh phủ phải cấm không cho bội nghị. Có lẽ nay mai thì biến loạn

Nhà điện báo *Havas* có nói rằng một bọn kỹ-sư nước Ý đã đến hạt Rhur.

Tại hội Vạn-quốc

Ngày thứ hai 29 Janvier, toàn trị-sự hội Vạn-quốc sẽ khai nghị tại Paris. Quan Viviani chủ tọa. Nguyên M. Léon Bourgeois quý hồ bất an phải nghỉ ở Nice, nên M.Viviani thay ông. Ngoài đại biểu nước Anh (M. Balfour) nước Ý (M. Salandra) Nhật-bản (M. Adatci) nước Bỉ (M. Hymans) nước Brésil (M. Dagama), Trung-hoa (M. Tang-tsai-Fou) nước Tây-ban-nha (M. Quinonès de Leou) còn hai viên đại-biểu mới bầu nữa,dự nghị lần này là lần đầu. Hai viên ấy là đại-biểu nước Thụy-điển (M. Branting) và đại-biểu nước Uruguay (M. Binoco).

Hội-đồng coi về việc nước Áo đến thứ hai sẽ họp kỳ hội-đồng riêng. Trong hội-đồng ấy có MM Viviani, Balfour, Salandra, Osuzki, viên đại-biểu nước Tchécoslovaquie, và M. Seipel là thủ-tướng nước Áo.

Hội-đồng giảng-hòa Đông-Á

Tiều ban thứ nhất hội nghị sáng hôm thứ bảy đã ưng-chuẩn bản giao ước nói về việc trao đổi tù-binh và những người bị bắt làm tin. Ngày thứ hai nầy thì ký, và sẽ thi-hành ngay. Bản giao-ước về việc trao đổi dân sự cũng ưng-chuẩn rồi, đến thứ ba cũng sẽ ký song khi nào tờ hòa ngị ký xong bản giao ước ấy mới thi hành.

Tại tiều ban thứ hai, thì M. Garroni có nhắc lại những công việc của các phái-bộ để trù-tính cho người ngoại-quốc được hưởng mọi khoản bảo-chứng, mà lại không bại đến cái chủ-quyền của nước Thổ-nhĩ-kỳ. Các phái-bộ lại bàn một lần nữa về các tòa án tại nước Thổ-nhĩ-kỳ. Các nước thì muốn rằng mỗi khi có việc quan-hệ đến người ngoại-quốc, thì các tòa án phải có các quan tòa ngoại-quốc xử, nhưng Ismet Pacha không nghe có giờ cái ý-kiến trước.

M. Serruys, đại biểu nước Pháp có trần-thuyết một lẽ về việc tô-thuế, thì nước Thổ ưng-thuận cho người ngoại quốc và người Thổ phải đóng thuế bằng nhau.

M. Théopotrof, chánh phái viên nước Bảo có đệ trình các nhà giám-định Đồng-minh một bản án của nhà lại việc xin cho nước Bảo được một cái cửa ra bể Egée.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Payements en timbres-poste)

Nhiều ông gởi tiền thư bản quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy cả lời các ngài từ ra những tiền đó chỉ có thể bản-quán dùng nhận lấy gì trả bằng con-niêm cả.

Linh-cữu quan Toàn-quyền Long rước về quê-quán

M. Dupuy là linh-sự Pháp tại Colombo ngày 27 có điện về phủ Toàn-quyền như sau này :

« Long phu-nhân cùng các lĩnh-tá và quan chánh văn-phòng Chatel đưa linh - cữu quan Toàn - quyền xuống tàu *Andrétienne*, đi tiễn biệt bến Colombo chiều hôm qua. Linh cữu đặt vào một nơi ở trọng tàu trang hoàng theo như tang-lễ rất là uy nghi.

Chiếm-nước đã chuyển đệ những lời cảm tạ của quí Chính phủ cùng với Chính-phủ Anh tại Ceylan.

Sự-nghiệp quan Toàn-quyền Maurice Long tại Đông-Pháp

Bài diễu-tang của quan Baudoin đọc tại Hội đồng Chính-phủ

Trong một tờ trước bản báo có nói rằng sau khi làm lễ tại Nhà-thờ, thì quan quyền Toàn quyền Baudoin có họp Hội-đồng chính-phủ kỳ thường trực tại phủ Toàn-quyền có ngài có thực-hành cái sự-nghiệp của quan Maurice Long đối với Đông-pháp là thế nào. Bài diễu-văn ấy, nay xin trích lược những đoạn sau này :

Các ngài,

Bản chức rất lấy làm áo-não trong lòng mà hôm nay lại chủ-tọa kỳ thường hội-nghị tử đây không khuyến mất vị chủa tế không bao giờ ta được gặp nữa.

Cái sự đau-đớn này, trong kỳ hội-nghị lần trước, trong bọn ta thật không ai dám ngờ đến, thế mà ngày nay quả nhiên phải chịu.

Quan Toàn-quyền Long tị-trần tại Colombo ngày 15 Janvier mà phải nỗi buồn bực là không được tái-ngộ các xứ Đông-pháp đất đẹp nay là xứ ngài yêu-mến vô chừng, đem hết trí-não quả quyết ra mà lận tụy với Đông-pháp

Cũng vì con tạo độc-địa kia mà ngài không về trọng nhậm cái địa vị của ngài ở đây với chúng ta được.

Đương khi trở về Đông-pháp thì ngài thụ bệnh mà phải dừng lại giữa đường để cố phục lại cái sức đã bị con đau nó làm suy nhược mà thôi ! ngờ đâu cơn đau lại mỗi ngày mỗi lại một nặng thêm. Nhưng con đường ngài đi mà trở về đây đối với ngài ấc là con đường ngắn ;vụ vậy.

Ngài từ trần cũng là vì gắng sức trở lại đây làm cho hoàn toàn những công việc lớn lao mà đối với những công cuộc ấy thì tiếng thơm của ngài còn lưu truyền mãi mãi.

Chúng ta đây là tay giúp việc trực tiếp của ngài, thì chúng ta đã từng biết ý ngài có một cái sức mạnh vô cùng và chúng ta có thể được biết cái kết quả những công việc mà ngài đã ra sức thực hành được quan-trọng là dường nào.

Khi mới có tin ngài tạ thế thì hết thảy dân đen cũng một niềm tỏ lòng thương tiếc, thật đã tỏ rõ được rằng nhân-dân xứ này lấy làm thiệt hại về ông vì mất một vị chánh tế đã thấu hiểu cái thời-cơ trên đời này mà bảo-hộ. Trong lịch-sử thuộc-địa của ta thì ngài sẽ liệt vào hàng các quan Toàn-quyền có giá-trị nhất mà hậu thế phải ghi chép đến đó.

Nhưng cái tên tuổi sẽ được lưu truyền mãi mãi, vẻ vang quan Toàn-quyền Long vì những đức tính cao thượng của ngài, vì trong ba năm ngài cầm quyền tại xứ

này đã làm nên bao nhiêu sự-nghiệp hiển-hách mà nhân-dân các dân đều phải mến phục, thì tôi tưởng rằng đã làm trọn được một cái nghĩa-vụ tối cần vậy.

Công nghiệp ngài ở xứ này to tát lắm, không thể tả hết cho tinh tế

Bài ca Âu-trí-viên

Theo lối Ngô-thì-Quyên nữ-sĩ thi

cuộc thi bài ca Âu-trí-viên này cũng lần-lượt đăng báo như cuộc thi thơ

Vậy, thưa các ngài ; tuy vậy nhưng các nước cũng có cái tục quay số, số số cũng là cách xem xiếc mỗi số, bề ai trúng thì lấy các đồ đạc và trong khi chiến tạc chém thù của người quý-quốc cũng thường bày ra cuộc đánh bài để mua vui một vài khác

Vấn đề dùng rượu mạnh để thay cho dầu xăng. — Ai cũng biết rằng độ rày vì dầu xăng đắt đỏ mà bên Pháp đã phải nghĩ đến việc dùng rượu mạnh để thế vào, việc ấy báo-báo đã bàn đến nhiều lần và trước

Ai muốn vào học trường Bảo-hộ ? — Quan đốc trường Bảo hộ có lời kể cho cho các nhà có con đi học biết rằng đến kỳ nghỉ tết tá này có thể nhận được đó ba mươi người học trò ấn ở ngoài để cho vào học các

Tri chưa về Việt-đông thì Lý-liệt-Quân hiệp với tỉnh trưởng và Hồ-hán-Dân xử-trí quân-dân yếu-vụ. Hoàng-minh-Đường tiến đánh Cao-châu rất kịch liệt, thắng được quân giặc, quân giặc chết hại nhiều lắm. Lý-Liệt Quân sai quân Vân-nam và Quảng-tây thẳng đường tiến đánh Huệ-châu-Quảng tam thiết-lộ lại chạy xe được như thường.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Kho thuốc súng bị cháy

Tin Phúc-châu rằng kho thuốc súng bị cháy. Hứa-sùng-Trí đã đến kiểm sát thì chỉ cháy mất ba gian nhà và một hai vạn những thuốc đạn đã bỏ mà thôi. Còn những súng và đạn có thể dùng được đều không tổn hại gì.

Tin Trương-thiệu Tăng

Trương-thiệu-Tăng đã vào nhận chức, tuyên-ngôn pháp-luật do quốc-hội, còn việc chính-trị do các tỉnh thiệp nghị giải quyết.

Ngô dục-Lân và Lưu-ân-Nguyên

Ngô dục-Lân và Lưu-ân-Nguyên đều không có ở Bắc-kinh, Trương-thiệu-Tăng đã điện cho hai người giục phải về Bắc kinh nhận chức,

Tin Lư-vĩnh-Tường

Lư-vĩnh-Tường điện về Bắc-kinh chính-phủ xin mau mau triệt hồi toàn quân Thưởng-đức-Thịnh và Tôn-phó Phương.

Tranh nhau nghị-trưởng

Bảo-phái vẫn giúp Vương-gia-Tương để cố tranh nghị-trưởng Lã-Phục tuyên-ngôn phản-đối việc kim-tiền vận-động.

Chúng-nghị-viện

Chúng-nghị-viện khai hội nhưng số người đến dự hội, không đủ với số pháp định, nên lại phải hoãn,

Tòa Nội-các của Trương-thiệu-Tăng

Các viên trong tòa Nội-các như sau này: Cao-lăng Uất (nội-vụ tổng-trưởng) Ngô-dục-Lân (giao-thông tổng-trưởng, Lý-căn-Nguyên (nông-thương tổng-trưởng), Bành doãn Di (giáo-dục tổng-trưởng), Thi-triệu-Cơ (Ngoại-giao tổng-trưởng), Vương-chính-Đình (Tư-pháp tổng-trưởng), Lý đỉnh-Tân (Hải-quân tổng trưởng), Trương-tự-Kiêm (Lục-quân tổng-trưởng) và Lưu-ân-Nguyên (Tài-chính tổng-trưởng).

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thơ đòi hỏi bản-quán, thì cho biết cái số in ở tờ giấy gói báo, hoặc là gởi cho bản quán cái giấy quản ấy, để cho người làm dễ tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay ký tên vắn tắt, hoặc thảo quá, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không biết ai mà trả lời.

Cái đường khôn dại ngay là từ đây.
Bé thời luyện tập chân tay,
Lớn thời bút mực theo thầy hôm mai.
Học cho đến bực đại-tài
Dẫu rằng giai gái kém ai ở đời.
Giai thời dự việc bề ngoài,
Gái thời kim chỉ chớ sai tấc lòng.

XLIV

Vườn ai, ai khéo đặt tên,
Rằng vườn Ấu-trĩ ở bên thành Hà.
Kể vườn cũng khác người ta!
Quả là thực-dụng, hoa là trí khôn!
Chúng ta bé cỏn còn con,
Như cây mới mọc hãy còn măng măng.
Tập ăn, tập nói lăng nhăng,
Biết gì mà dám so bằng hạng cao.
Rỏ rê đôi món trái đào
Nhờ tay người khéo trái nào cũng vo.
Dẫu rằng tính chất trời cho,
Nếu không uốn nắn dễ hồ thành cây.
Kể từ khi tới vườn đây,
Nhờ ơn giáo-dưỡng một ngày một hay!
Gớm ghê quyền đã làm thầy!
Lại quyền làm mẹ đêm ngày nâng-niu!
Yên ta yên thực là yên!
Chẳng từ khó nhọc mọi điều với ta!
Như nâng trứng, như hứng hoa,
Coi như con cái một nhà với nhau!
Khi hôn má, khi bá đầu,
Coi ta một lũ như cau một buồng!
Thương ta thương thực là thương!
Chẳng từ kia khác mọi đường bảo-ban.
Khi bắt nhặt, khi bắt khoan,
Mong sao cho ngoan ngoãn ngoan hơn người.
Bảo đến chốn, dạy đến nơi,
Mong sao được mười mười mươi với đời.
Chúng ta đừng có chơi bời,
Sớm đào tối mận để người chê bai.
Trời cho cả lớn một mai,
Khuyên nhau phải nhớ vườn ai đây này!

Tự do diễn đàn

Cái sòng bạc nhất thế giới

Cắn đầu bài này nếu các bậc tôn-quý độc-giả cùng chư gia khán-quan, có chịu uổng phí một vài giây phút, trong cái thì giờ quý hóa của các ngài mà đem con mắt liếc tới, tất phải ngạc-nhiên mà bảo rằng: « Không biết lời lẽ ý tứ trong bài này của anh chàng nào nói năng ra làm sao, mà lại để mục ngộ-nghĩnh như vậy. » Vì rằng hết thảy các dân-tộc trên mặt địa-cầu này, trừ mấy nước về phương Đông-Á và nước ta thì còn có nước nào là nước có cái tục mở sòng đánh bạc nữa đâu, mà lại để đầu bài là: « Cái sòng bạc nhất thế-giới ».

... nhất thế-giới, cả đến con dao là vật thường dùng nhỏ mọn mà cũng nhất thế-giới, thế thì chẳng lẽ nước ta lại không có cái gì là nhất thế-giới hay sao? Mà cái nhất thế-giới ở nước ta chỉ có cái tục đánh bạc mà thôi.

Thực vậy, nếu nhà nước cho phép dân ta tự do mở sòng bạc thì cứ thu thập các sòng bạc từ lớn chí bé, từ nơi thành-thị cho đến chốn hương-thôn, đem tụ tập lại một nơi đô-thị nào, như thành-phố Hanoi hay Hai-phong, thì có lẽ cái sức bành trướng của những sòng bạc còn gấp mấy mươi lần sự thịnh-vượng phát-đạt của các thương-điếm công-trường.

Ôi! cái tệ bài bạc ở nước ta; những bậc có lòng lo đến vận-mệnh nước nhà muốn duy-trì lấy quốc thể, phong-hóa, nói cũng đã nhiều lần, ngọt có, sẵng có, nào khuyên nhủ can ngăn, nào mỉa mai bài bác, nhưng tiếc thay những nhời quý hóa của các ngài, nào có lọt đâu đến tai họ, mà những người đã ham mê về các cuộc chơi bời thì cả đời họ cũng chẳng cầm đến tờ báo hay quyển sách, mà có cầm đến chăng nữa thì cũng chỉ chớp mắt liếc qua. Phỏng thử cái nhỡn tuyến của họ, có xúc thị phải những câu bình-phẩm đến cái bài bạc chuyên-môn của họ thì họ bĩu mỏ mà vất ngay tờ báo và bảo rằng: « Rõ thật là rỗi mồm ».

. . . .

Ôi! cái cốt tử của sự tiến-bộ văn-minh là đức-dục, thể dục, trí-dục, vậy mà quốc-dân ta chỉ trừ ra một số người ít nhất, xứng đáng là bậc trí-thức thượng lưu, có lòng vì nước vì dân thì không kể, còn ngoại ra trăm phần đến chín mươi phần phạm vào tửu sắc, vào phiện-sái, rượu-chè giăng hoa, bài bạc.

Ngoài bốn cái đại ác ấy lại còn mấy cái hại khác phụ thêm là: đồng cốt quàng xiên mê tín nhảm nhí, đều có hại đến trí-dục, đức-dục, thể-dục của dân ta, nhất là cái tệ bài-bạc.

Vậy luận-giả cũng xin phép các ngài, mà nói đuôi lại một lần nữa về cái tệ bài bạc thuở trước lẫn bây giờ khác nhau là thế nào.

Cái tệ bài bạc ngày xưa trừ người Hoa-kiều bày ra để kiếm ăn với người mình, như là sóc-đĩa, đố-chữ, thống-bảo, phán-thán, thập-nhị-chi thì không kể. Còn người mình với người mình thì những bậc cao-niên lão-đại nhàn cư vô sự, lão giả an chi, cùng những bậc phong lưu nho nhã, thì hay bầy ra cuộc mua vui giải buồn như là: tổ tôm, thăng-quan, cờ, kiệu, nên cũng ít tổn phần đức-dục, vì bấy giờ các cụ phần nhiều là bậc thuần-phác, dẫu có bày ra, cốt để mua vui

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 29 Janvier này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 8 f. 20

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 28 Janvier 1923*: 3 %. 58 50. — 5 % 1915 1916 75.75. — 4 %. 1918 61.30. — 5 %. 1920 87.90. — 6 %. 1920 87.80.

Tin tàu. — Tàu *Songhoï* từ Singapore đến có chở 22 túi thơ đã tới Saigon ngày hôm 27 Janvier.

Tàu *Min* ở Pháp sang tới Saigon ngày hôm 28 Janvier 1923

Tàu *Orénoque* chở thư sang Pháp (đường Anh) ngày 1er Février này hồi 6 giờ sẽ khởi hành ở Haiphong đi Tourane, Qui-nhơn, Banghoi, và Saigon. Thư tín ở Hanoi chuyến xe-hỏa số 7 hồi 20 giờ 7 phút sẽ đem xuống Hai-phong.

Tàu *Amboise* chở thư sang Pháp (Đường Pháp) buổi chiều ngày 31 Janvier sẽ khởi hành ở Haiphong đi Saigon

Thư tín ở Hanoi ngày 31 Janvier chuyến xe-hỏa số 5 hồi 13 giờ 32 phút sẽ đem xuống Haiphong.

Quan Thanh-tra Norès tại Ai-lao. — Chiếc thủy-phi-cơ quan chánh kiểm-sát Tài-chánh Norès ngồi và có quan trung-úy Lembert vặn máy đi về Vientiane thì đã từ Luang-Prabang khởi-hành chiều hôm 26 Janvier lúc 1 giờ. Chiếc máy ấy có lẽ phải hạ xuống giữa đường. Tuy đến nay chưa có tin tức gì, nhưng cũng không có điều gì quan ngại cả.

Vì rằng đường dây thép từ Vientiane đến Pak-lay (từ Luang-Prabang đến Vientiane chỉ có một nhà điện-báo mà thôi) bị đứt, và các thuyền bất cứ ở Luang Prabang hay là ở Vientiane mà đi thì thường ra cũng phải bốn ngày mới gặp nhau; vậy thì trước hôm thứ tư 31 này cũng chưa có tin tức gì được.

Các quan chức ở hai hạt ấy trình rằng vì thử máy phải hạ xuống thì ở các làng hai bên dọc sông cũng có lương thực và vật-liệu dùng.

Chức vụ của mấy chiếc máy này là phải bay một đường dài để khám xét hai con đường lên miền Thượng-lào và tìm đất làm trường máy bay, quan Norès cũng nhân đó mà đi thanh-tra các sở bên Ai-lao cho được mau chóng.

Nhân dịp tết Nguyên-đán ta sắp tới nay, xin có lời nhắc lại các ngài nên nhớ mà đến nhà « **LA PERLE** » là hiệu ông Passignat, số 11, 13, phố Borgnis-Desbordes, Hanoi, mà mua nhiều thứ hàng thực đẹp để làm quà cho các anh em bạn hữu gọi là tỏ tình luyến-ái vậy. 3523

Đường tàu thủy từ Marseille đến Haiphong — Đường tàu thủy của hãng Messageries Maritimes chạy từ Marseille đến Hai-phong thì sang tháng hai tây này sẽ bắt đầu, vì trước kia những tàu của hãng ấy cứ chạy tỉnh từ Marseille sang Tàu sang Nhật, rồi lại chạy từ Nhật từ Tàu mà về Marseille.

Chuyến thứ nhất ở Marseille chạy là tàu *Jérusalem* khởi hành ngày 15 Février, chừng 26 Mars thì tới Haiphong và đến 4 Avril lại đi Marseille. Ngày 14 Mai ở đó lại chạy sang Hai phong.

Chuyến thứ hai là tàu *Affon* ở Marseille chạy ngày 12 Avril.

Những bến các tàu ấy đậu là: Marseille, Port-Saïd, Djibouti, Colombo, Singapore, Saigon Tourane, Haiphong và lúc trở về cũng qua những bến ấy.

Tòa án Trừng-trị. — Sáng hôm nay tòa án Trừng-trị xử những việc sau này:

Đánh nhau. — Một hôm vào buổi chiều tối có một người lính khố đỏ tên là Nguyễn-v Thương đi qua nhà tên Ng-v-Nghệ ở làng Ngọc-hà cãi nhau với một người đàn-bà về việc gửi tiền nong. Ng-v Nghệ thấy thế cầm gậy ra đánh người lính ấy bị thương. Nay bị tòa phạt 50 quan.

Ăn cắp than. — Tên Đặng thị-Loan bán hàng dong, phải phạt 50 quan về tội ăn cắp than ở ga Thị-cầu đem bán cho người Khách.

Đánh chị dâu. — Tên Ngô năng-Hào phải phạt 50 quan về chuyện bất bình đến nhà người chị dâu tên là Ng-thị-Thượng đánh chị dâu bị thương.

Đầy tớ bất lương. — Tên Lê-đình-Văn làm bồi cho một bà đầm ăn cắp của chủ mấy cái khăn tay và mấy cái đồ lặt vặt rồi bỏ không làm, bị tòa phạt 1 tháng tù.

Chọi gà — Hôm qua chủ nhật ở ngõ hàng Bột có cuộc đá gà thật to Nghe đâu hai bên chủ kê có làm giấy cam đoan với nhau từ tháng sáu, hễ bên nào không đá thì mất bốn chục bạc. Cuộc đá gà ấy hôm qua mới bắt đầu lần thứ nhất. Khi làm tiền đôi bên thì gà M. Cát làm ở sở Vô-tuyến tới 1.360$00; gà M. Văn tức Toàn-thành buôn bán ở hàng Đào 225$00. Hai con gà bắt đầu vào đá từ 12 giờ mãi đến 5 giờ chiều, kể hồ thắp bằng hương thì được 10 hồ (nước), hai con bất phân thắng phụ, hai ông chủ kê đành phải bắt tay xử hòa. Hanoi mà có cuộc chọi gà to như vậy, thì tưởng mới có lần này là một.

Ngọc lai cảo

... tuyển:

Chánh hội-trưởng: M. Phạm-Trang, phó hội-trưởng: M. Trần-quang-Khương, chánh thủ quỹ: M Phạm-xuân-Thịnh, phó thủ quỹ: M. Hà-v.-Đoan, chánh thư ký: M. Lê-quang-Chúc, phó thư ký: M. Vũ-khắc-Nghinh, kiểm sát: MM. Bùi-đan-Quế, và Ng-đức Rư, hội viên: MM. Ng.-hữu-Biển, Ng-văn-Kinh, Trần-hữu-Phương, Ng đồng-Thăng, Ng-tư-Quân và Ng văn-Chữ.

Kiểm soát tài chính: MM. Hoàng-mạnh-Tảo và Quách-khắc-Hồng.

Hội Hữu-tín lai cảo.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hỏa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Buổi chiều nào cũng khám bệnh từ 2 giờ đến 4 giờ, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3502

Tháng củ mật. — Tháng này là tháng gần tết, ngồi đâu cũng thấy nói chuyện tết, ra đường thấy nhan nhản người đi sắm tết, nhất là những người nhà-quê, và cũng là một dịp kiếm ăn của bọn trộm cắp. Như hôm thứ ba (23 Janvier) tôi đi qua phố hàng Ngang được mục-kích một bọn kẻ-cắp đang lần lượng một người nhà quê, tưởng nên nói ra đây để ai có bà con ra tỉnh sắm tết nên bảo ban cẩn-thận, kẻo bị mưu thần chước quỷ bọn nó mà mất tết đấy.

Số là có một người nhà-quê kia vào hiệu mua tơ lụa, trong khi cởi hào-bao trả tiền, kẻ cắp nom thấy nhiều tiền lắm, nên chúng đứng chực đến khi người nhà quê ấy ra, chúng mới giở cái thủ-đoạn nhà nghề ra, một thằng lấy ô móc vào tóc người ấy, người ấy tưởng vướng thật cứ ngửng mặt lên để gỡ mãi, trong khi hở cơ ấy, một thằng khác liền ngồi xuống để cắt hào-bao, may sao lúc bấy giờ có cậu học-sinh vừa đi đến đấy thấy thế liền sấn vào tay ôm chân đạp, bọn kẻ cắp ù té chạy cả, lúc bấy giờ người nhà quê mới biết là chúng chực cởi hào-bao chứ không phải vướng.

Hoa-Khai lai-cảo

Cũng là tháng củ mật. — Phạm-thị-Hai ở đường Huế trình mất một đứa con gái 12 tuổi tên là Phạm thị-Nguyên.

Chiêu-văn-Hai ở Hà-đông cũng trình mất một đứa em gái lên 12 tuổi là chiêu-thị-Lan.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai)

Nº 130 TRUYỆN

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(Dix ans plus tard)

tức là truyện

(Ba-la-gia-luân Tử-tước)

Soạn-giả: ALEXANDRE DUMAS

Dịch-giả: PHẠM-DUY-CẦN

Đạt-ta-nhan và Ra-ôn công-tử đi vào trong nhà, rồi đến đứng gần chỗ cửa sổ. Việc này mới lại càng lấy làm kỳ dị lắm nữa, là cái cửa sổ mà bấy giờ lại không có ai đứng cả. Hai người kia vẫn đang dóm lửa, chứ không ra chỗ cửa sổ đứng xem. Khi thấy Đạt-ta-nhan và Ra-ôn đến, thì liền lầm bầm rằng:

— A! à! Có tiếp binh đến đó.

Đạt-ta-nhan bèn đẩy vào khuỷu tay Ra-ôn, rồi nói:

— Phải. Các bác ạ. Tiếp binh đã đến đây. Chà chà! Đống lửa, cai phạm... Hai bác định thui ai thế?

Thấy Đạt-ta-nhan hỏi vậy thì hai người đó cười lên thành thách, đã không trả lời thì chớ, lại bỏ thêm củi vào lò đốt. Đạt-ta-nhan thì cứ nhìn hoài.

Sau một người nói:

— Nào thế, cứ các bác đến để đến lúc ấy thì bảo cho đằng này biết đấy, phải không?

Đạt-ta nhan đáp:

— Cái đó thì đã hẳn đi rồi. Nếu không phải việc ấy thì tớ đến đây làm gì?

— Vậy thì đằng ấy đứng ra chỗ cửa sổ kia, mà nom cho kỹ nhé.

Đạt-ta-nhan tủm tỉm cười thầm, đưa mắt cho Ra-ôn, rồi cũng chiều lòng ra chỗ cửa sổ đứng.

Côn-bê vạn tuế

Cái quang-cảnh ở trên Ghe-vơ công trường lúc bấy giờ thật là một cái quang cảnh kinh nhân. Xa xa chỉ thấy nhô nhô những đầu, bằng nhau chằn chặn, chẳng khác gì những bông lúa ở trong một cánh đồng mông mênh bát ngát vậy.

Thoảng thoảng đằng xa nghe cái tiếng gì là lạ, lại làm cho những cái đầu ấy dao-động và mấy vạn con mắt thao láo ra. Có lúc lại thấy xô đẩy nhau ầm ầm Bao nhiêu những bông lúa ấy thấy đều uốn cầu lại mà thành ra những làn sóng mạnh hơn là những làn sóng ở trên mặt đại dương, cuồn cuộn ở ngoài chảy vào giữa, rồi dường như nước thủy triều dâng lên vỗ vào cái hàng rào lính cung thủ, đứng vây xung quanh hai cái cọc xử tù. Bấy giờ thì thấy những cán họa kích đập xuống đầu xuống vai những kẻ liều lĩnh sấn vào đó, nhiều lúc lại thấy họ đập cả bằng mũi họa-kích chứ không những chỉ đập bằng cán mà thôi đâu. Khi ấy người ngoài lại bị người trong xô đẩy ra, mà xung quanh chỗ lính đứng gác mới lại vùng rộng ra không ai dám hén mảng đến.

Đạt-ta-nhan đứng trên cửa sổ nhìn ra, trông khắp được cả mọi nơi, thấy những bọn ngự lâm và những bọn thị vệ đứng trong đám đông, song ai nấy đều biết dùng cái thủ-quyền và cái chuôi gươm mà dẹp lấy chỗ cho mình đứng, thì Đạt ta-nhan cũng được vui lòng. Đạt lại nhận ra rằng họ cũng biết theo cái lệ nhà quân, có đoàn thể mới tăng sức mạnh, nên họ đã họp nhau lại làm một bọn, chừng cũng có đến ngót năm mươi người, trừ ra chỉ có độ mươi hai người còn đi khẳng tảng ở ngoài mà thôi, song họ cũng không đứng xa nhau lắm. Nhưng không phải Đạt chỉ chú ý về bọn lính ngự-lâm và lính thị-vệ mà thôi đâu. Xung quanh hai cái cọc xử tù, mà nhất là gần chỗ cửa thành Thánh-Gian, thấy tái bụi, tới tấp, toàn thị những mặt đòm lược rõ ra những vẻ quả quyết, vơ vẩn đứng lẫn vào trong những cái bộ mặt ngây ngô khờ dại; thường thấy họ bấm tay nhau, và ra hiệu cho nhau.

Đạt-ta-nhan trông trong những đám đông người huyên náo nhất, thì nhận ra được mặt cái người hồi nẫy vừa ở đằng lối cửa mạch ngoài vườn đi vào rồi trèo lên trên gác mà hiểu thị những người ngồi uống rượu đó. Bấy giờ người ấy đang sắp đặt cơ ngũ và chỉ huy mệnh lệnh,

Đạt ta-nhan thấy vậy thì reo lên rằng:

— Chà chà! Ta nói có sai đâu. Ta biết người này chính là Miên-vinh đó mà. Quái thật nó làm gì ở đây?

Đạt-ta nhan còn đang suy nghĩ, bỗng thấy có tiếng ầm ầm, càng đến gần nghe lại càng rõ, làm cho Đạt-ta-nhan phải đưa mắt nhìn về phía khác, Nguyên do cái tiếng ầm ầm ấy là bởi khi ấy đã dẫn tội-nhân đến, có một toán đội binh đi trước, đã tới góc thành-môn dân sự ai nấy thấy đều hò la rầm rĩ. Bấy nhiêu tiếng hò la thành ra một tiếng gầm thét rất lớn.

Đạt-ta-nhan thấy Ra-ôn công tử thất sắc đi, bèn đập mạnh vào vai công-tử.

Hai người đang đốt lửa, nghe thấy tiếng reo, quay lại mà hỏi rằng: ở đâu thế?

Đạt-ta-nhan đáp:

— Những đứa tội-nhân đã đến.

Hai người đó bèn đốt to ngọn lửa lên rồi đáp:

— Được.

Đạt-ta-nhan thấy họ đốt lửa to như vậy thì ra ý đeo lo,

Bấy giờ hai tên tội-nhân đã dẫn đến pháp-trường. Chúng đi đất, tên đao-phủ thì đi đằng trước, năm mươi tên cung-thủ thì đi dàn áp hai bên, Cả hai đứa tội nhân đều bận đồ thâm người thì tái mét, song ra ý quả quyết. Mỗi bước chúng lại kiễng chân trông với ra ngoài dường như có ý nóng ruột vậy.

Đạt-ta-nhan nhìn biết cái cách cử động của chúng, bèn nói:

— Chà chà! Chúng vội trông thấy cái cọc xử tù quá.

Ra-ôn muốn lùi lại, mà khi đó sợ quá rản người ra không sao mà rời bỏ cái cửa sổ ra được. Thì ra cái sự kinh tâm táng đởm nó rằng có một cái hấp lực.

Bấy giờ có đến năm vạn tiếng hò reo lên rằng:

— Giết đi! Giết chết đi!

Lại có đến trăm người tức giận, thét lên rằng:

— Phải, giết chết đi!

Khi ấy chúng nhân đồng thanh reo lên rằng:

— Đem treo cổ chúng nó lên! Treo cổ chúng nó lên! Thánh-hoàng vạn vạn tuế!

Phần nhiều kẻ lại reo lên rằng:

— Chớ! Chớ! Không nên dùng cái cọc xử tù! Côn-bê vạn tuế!

Đạt-ta-nhan lầm bầm rằng:

— Ủa! Lạ chưa! Ta vẫn tưởng là Côn-bê khép án hai thằng này đấy.

Lúc bấy giờ thấy thiên hạ xô đẩy nhau, làm cho hai tên tội-nhân đang đi bỗng chốc phải dừng lại. Những người mà Đạt-ta-nhan đã có ý nhìn, có vẻ hăng hái quả quyết, cố sức len lỏi, xô đẩy, chen chúc mãi, bấy giờ đã vào được gần sát chỗ vòng vậy. Quân đàn áp lại dẫn hai kẻ tử tù đi,

Thốt nhiên, nghe có tiếng kêu: Côn-bê vạn tuế! rồi những người đó, những người mà Đạt ta-nhan vẫn để ý nhìn đó, đồ xô vào bọn lính đi giải tù, bọn này ra sức chống cự lại mà không nổi. Khi ấy ở trong pháp-trường đang xôn xao rộn rịp bỗng diễn thành một cái cảnh túi bụi gớm ghê. Lúc trước là những tiếng hoặc vui mừng, hoặc mong đợi mà hò reo, lúc này thì toàn thị là những tiếng đau đớn mà kêu khóc. Quả vậy, bấy giờ nào giáo thì đâm, gươm thì chém, súng cũng đã thấy nổ, túi bụi một cách lạ thường. Đạt-ta-nhan trông không còn thấy gì nữa

(Còn nữa)



ĐỒNG-HỒ

đeo tay kiểu vuông

BỌC VÀNG,

BẢO HÀNH 10 NĂM

Máy chạy tốt nhất hạng

Mặt và kim có chất dạ quang

Giá.......... 8$50

BÁN TẠI HIỆU:

A. PERROUD (Nhà xanh)

39, Phố Paul Bert. — HANOI

2009

Ngạch thừa phái. — M Lê-phấn-Phiên, thừa phái hạng năm huyện Quỳnh-côi (Thái bình) nay đổi lên giúp việc tại tòa án đệ nhị cấp tỉnh ấy, thay M. Ng-khắc-Thành.

M Ng-khắc-Thành, thừa phái hạng năm tỉnh Thái-bình, nay đổi về huyện Quỳnh-côi thay M Lê-phấn-Phiên.

Cách dịch. — M Đỗ-văn-Duyệt, chánh tổng Nghi-dương phủ Kiến-thụy (Kiến-an), bị cách dịch và thu bằng tiên hủy.

Thiếu chút vệ-sinh. — Ai hay đi qua ngõ hàng Sơn (Chả-cá) mà chẳng phải khó chịu về cái mùi sú-uế ở đầu ...

nên ông phải vui lòng mà nhận trách nhiệm lớn lao mà trông nom việc hội cho được thành đạt như thường. Còn các ông hội viên khác trong ban trị-sự cũng được quá phiếu bầu cả, thì sự bầu cử rất là đích đáng lắm. M. Nguyễn có lời cảm ơn cử tọa và yêu cầu với các ông mới được trúng cử xin hết sức giúp việc hội cho tới mục đích qui hóa của hội, cử tọa đều biểu đồng tình cả.

Có nhiều ông dị-nghị về câu chuyện nói về việc cạnh tranh để được tái cử trong hội Ái-hữu đăng ở một tờ báo kia ngày 25 Janvier 1923, xin thưa rằng câu chuyện đó thật là sai mà không có lý, lại không phải là một ...

VIỆC KINH-ĐÔ

Lễ độ vong quan Toàn-quyền Long đại nhơn. — Sáng ngày 16 Janvier, hồi 8 giờ rưỡi, tại nhà thờ Cố-lựu có dẫn lễ độ vong để độ vong cho quan Toàn-quyền Đông-pháp Long đại-nhân đã tạ thế ngày 15 Janvier tại Colombo, mà ngày 26 này là ngày rước di-hài của ngài trở về Pháp quốc.

Có quan Khâm-sứ, quan mãn binh và các quan chủ-sự các tòa sở và gia quyến; còn bên Nam-triều thời có ...

VIỆC TRUNG-KỲ

THỪA-THIÊN

Việc mất cướp tại Truồi — Bản quán đã nhiều lần đăng việc nhà ông ấm D. mất cướp tại Truồi. Nay đã nã tróc được đích danh bọn cướp ấy tưởng nên đăng rõ ràng đây một lần nữa để độc giả biết:

Tên Võ-Hoan, Ng-Qoi thuộc làng Xuân-thiên, tổng Kế-mỹ huyện Phú-vang; Nguyễn-Dược, Lê-Cẩn, Hồ-Hoản thuộc làng Hòa-đa-tây, tổng ...

PHÒNG-THĂM-BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thụ đệ ngũ đẳng Bảo đẩu bội-tinh.

Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port Said (Ai cập) Huế

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh: Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH: Giá 3 đồng một lần

XIN GIẤY LÀM-CHỨNG: Giá 1$50

Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32.

GIÂY NÓI SỐ 236

3018.

Giá..... 8 $ 50

BÁN TẠI HIỆU :

A. PERROUD (Nhà xanh)

39, Phố Paul Bert. — HANOI

2009

Quà tết của nhiều Bảo-chế Montès

Nhân dịp tết Nguyên-đán gần đến; Bảo-hiểu định biếu các ngài chút quà có ích là HẠ GIÁ RƯỢU BỔ-DẠO-MÊ-TỬU — TONIQUE TONKINOIS xuống mỗi chai 0 $ 25 (hai hào rưỡi), chỉ tính có 2 $ 00 (hai đồng) thôi!

Kể từ ngày 15 cho đến hết ngày 30 tháng chạp ta thì hết ngày (du 31 Janvier au 15 Février 1923).

Hiệu nào chệ MONTÈS, 54, phố Paul Bert, Hanoi.

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quán biết chỗ mới, thì gửi cho báo-quán 1 tờ giấy cuốn báo, chứa tại nhà nào thì biên rõ ràng vào đấy, và gửi thêm hai hào (0 $ 2.), bằng tem cũng được để chi tiền giấy cuốn khác.

Nếu ai không gửi tiền theo thì cứ đổi nguyên như cũ hoặc phải nhờ nặng hơn.

Chánh tổng Nghĩa-dương, phủ Kiến-thụy (Kiến-an), bị cách chức và thu bằng triện hủy.

Taiếu chút vệ-sinh. — Ai hay đi qua ngõ hàng Sơn (Chả-cá) mà chẳng phải khó chịu về cái mùi sú-uế ở đầu và cuối ngõ nó xông lên. Ấy cũng vì mấy nhà ở đấy không có nhà ai cho nên họ cứ cho trẻ con ra phóng nê bậy cả hai bên đường. May độ này là mùa đông tháng dí, chứ như về tháng bé là tức điều là đang phát hiện, mà bẩn thỉu hôi hám như vậy có khác gì làm mồi cho bệnh truyền nhiễm không.

Ước sao sớ tuần cảnh nên phái người trông non đến ngõ này luôn, thì những nhà gần đấy, cũng những người qua lại khỏi phải bịt mũi khạc nhổ thì may biết bao. Mong thay!

Một người ở đấy lại cảo.

Hai đám cháy. — Tối hôm qua hồi 8 giờ rưỡi ở trên gác nhà số 9 phố Bove', trông ra trường Hội-chợ phát hỏa. Vói rồng sở Cầu hàng Trống đến chữa thì tắt được ngay, nhưng cũng cháy mất hơn hai thước ván gác.

Xét ra thì cháy từ trong lò sưởi mà ra. Đồ đạc trong nhà không hại vì lửa, nhưng vì nước vói rồng phun lên cả hại nhiều.

Đêm hôm qua, vào lúc 4 giờ sáng, ở phố nhà thương Khách lại có một đám cháy nữa là nhà Mme Phạm-thị-Khoai số 11 mới cháy mất cái mái bếp thì người nhà chữa được ngay, thiệt hại không mấy

Người bị nạn xe điện chiều hôm kia. — Bà lão bị xe điện nghiền đứt chân chiều hôm kia ở đầu hàng Gà, không vào nhà thương được mới tắt thở chết.

Người ấy tên là Đặng-thị-Dung 72 tuổi, quán ở làng Thụy-khê.

Hai phát súng. — Chiều hôm qua, hồi qua 6 giờ, ở một hàng cơm Tây ở Hồ-hồ số 26 có một người lính say rượu lấy súng lục bắn hai phát. Việc này đến số ngày mai bản-báo sẽ nói tường hơn.

MỚI XUẤT BẢN NGÀY

LUẬN - NGỮ

Của ông cả Dương-bá-Trạc *dịch*

Giá mỗi quyển : 0 $ 20

Ai muốn mua hay là hỏi gì thì xin cứ viết thư cho ông quản-lý nhà in của bản quán là :

Monsieur Bùi-Xuân-Thăng

63, Rue du Coton, Hanoi

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Hội Ái-hữu tôn Thương chánh. — Bản-quán tiếp được bài sau này của ông hội-trưởng hội Ái-hữu Thương-chính nhờ đăng báo, vậy cứ nguyên văn đăng sau này :

Hội Ái-hữu các viên công-sự tôn Thương-chính Bắc-kỳ (chi hội Haiphong), ngày 26 Janvier 1923 hồi năm giờ chiều, có họp đại hội-đồng để bàn lại ban trị-sự năm nay. Hơn bốn mươi ông hội-viên đến dự hội đồng rất là vui vẻ khi mở phiếu bầu kín thì những ông này được trúng cử :

Chánh hội-trưởng : M. Nguyễn-hữu-Nguyên. Phó hội-trưởng : M. Tô-văn-Lượng. Thủ-quỹ : M. Lê-văn-Lung. Phó thủ-quỹ : M. Nguyễn-trọng-Giu. Thư-ký : M. Trần-văn-Thử. Hai phó thư-ký : MM. Bùi-đăng - Vinh và Nguyễn-duy Uyên. Bốn ông hội-viên : MM. Bùi-ngọc-Đăng, Đỗ-văn-Truật, Vương-khả-Lâm và Vũ-văn-Kiểm.

Khi bàu xong M. Nguyên có đứng lên nói rằng đã nhận chức chánh hội-trưởng trong ba năm rồi, nay muốn xin nhường chức ấy cho ông khác, song cử tọa có đáp lại rằng trong khi mở 42 phiếu bầu, thì 38 phiếu bầu cho M. Nguyên làm chánh trưởng hội, thế thì đã biết rằng gửi tết cả các ông trong hội tin cậy ông, nếu ông từ chối thì thật là làm ngã lòng cả mọi người, cho lời mục đích qui hóa của hội, cử tọa đều biểu đồng tình cả.

Có nhiều ông dị-nghị về câu chuyện nói về việc cạnh tranh để được tái cử trong hội Ái-hữu đăng ở một tờ báo kia ngày 25 Janvier 1923, xin thưa rằng câu chuyện đó thật là sai mà không có lý, lại không phải là một người ở trong hội đăng bài ấy; chính là mấy người hoặc không có chân hội, hoặc trước có chân hội mà làm điều không phải cho nên hội xóa tên đi. đi thử vì thù, đặt điều ra thế để có ý làm ngăn trở công việc của hội. Nếu trong hội có làm điều gì không được thỏa thuận thì người có chân hội có thể đến ngay đại hội đồng mà phản trần các lẽ phân đối, chứ có lẽ nào lại giấu tên đi mà nói vu vơ như thế. Vậy có mấy lời để các viên trong hội biết và khuyên mấy kẻ dùng cách nặc danh mà nói càn thì chừa đi vì nước nào cũng khinh những hạng người ít can đảm ấy và người quý quốc cho là kẻ « lâcheux ».

NINH-GIANG (Hải-dương)

Lễ độ vong tại nhà thờ. — Sáng hôm thứ bảy, hồi 7 giờ rưỡi, tại nhà thờ có làm lễ độ vong quan cố Toán-quyền. Dự lễ có quan Đại quan Thượng Đoàn, các quan tây Nam các viên chức và Hàng-bang cùng thân bào trong phủ văn vân.

Khám thịt. — Việc khám thịt ở Ninh-giang đã giao cho M. Kiên là thầy thuốc ở Ninh-giang. Trước kia nhiều người kêu rằng hiểm thịt bò quá, độ rầy thì thỉnh thoảng đã mổ thịt bò.

Làm trường huyện. — Ngài như huyện Từ-kỳ và Thanh-miện đã góp được đủ tiền để làm trường mà theo đòi với huyện Vĩnh-bảo, xin các ngài trù liệu cho chóng song trường kẻo dâu và về mong đợi lắm đấy.

Nhà thờ ở Vĩnh bảo. — Kể trong địa-lý Ninh-giang thì có huyện Vĩnh-bảo là làm nhà thờ to hơn các huyện. Trước Vĩnh-bảo có nhà thờ Nam-am to nhất, bây giờ thì nhà thờ Tiên-am to nhất, nghe như nhà thờ này làm mất vài vạn bạc

Nghề cân gạo. — Độ này Ninh-giang khách-trú vẫn cân gạo như thường Tiếng rằng cuối mùa mà vẫn làm gạo các nơi tải đến.

Nghề cân gạo tối thật! Chẳng thế sao các chệ chỉ kiếm hai mùa mà đủ quanh năm ăn chơi.

T. Đ N. V. Tỉnh lại cảo.

Cuộc lạc-quyên "Âu-trí-viên"

Hỡi đồng-bào! Đàn con Âu-trí là đàn con chung một họ mới Hồng, tức là đàn con chung trong xã-hội. Ôi! đàn con Âu-trí kia, mà phải nghèo khổ bỏ liều, tách-nhiên ấy nào phải riêng một mình ai; đàn con Âu-trí kia, mà được mạnh mẽ sáng khôn, hạnh-phúc ấy cũng là hạnh-phúc chung trong xã-hội; đồng-bào ta, ai là chẳng sẵn lòng từ-ái, giúp của, giúp công, mong tạo phúc cho cuộc Âu-trí-viên. Nay hội Khai-trí-tiến-đức mở ra một cuộc lạc-quyên suốt cả trong nước là một cuộc vĩnh-viễn mãi về sau. Kể bắt đầu từ tháng chín tây này trở đi, qui-ông qui-bà, hằng-tâm hằng-sản, có lòng thương đến đàn Âu-trí ở chốn thôn-quê, kẻ ít người nhiều, ai muốn giúp vào việc công-đức này, kể trước người sau, lúc nào cũng được.

Hỡi đồng-bào! ai là người nhờ hạnh-phúc mà được trông số, nhờ hồng-ân mà được chữa-trị, cũng nên nghĩ thương đến nỗi giống nước nhà, sẻ chút hạnh-phúc riêng của mình mà lạc-quyên cho cuộc tế-độ chung trong nước.

Hỡi các bà! làm phúc nào bằng việc làm phúc này, xưa nay các bà vẫn sẵn lòng từ-bi phúc-đức, nay các bà hãi lại chẳng lạc-quyên ít nhiều để tạo-phúc cho lũ con trẻ trong Âu-trí-viên hay sao? các bà mở lòng công-đức thực là phúc-đẳng hà-sa!

Hỡi các ông! giàn có dư tiền dư của, hãi lại chẳng nghĩ thương đến nỗi giống mà giúp đỡ cho ư? các ông lạc-quyên Âu-trí-viên tức là để phúc lại mai sau cho con cháu.

Chư ông chư bà có lòng lạc-quyên đa-thiểu thế nào, xin cứ gửi về cho ông Tổng-thủ-quỹ hội Khai-trí-tiến-đức là ông Lê-Văn-Phúc, Đông-kinh ấn-quán, số 82 phố hàng Gai, Hà-nội.

Chư ông chư bà có lòng lạc-quyên số tiền bao nhiêu cũng là phương danh qui-tính sẽ theo thứ-tự đăng lên *Nam-Phong* tạp-chí; *Nam-Phong* lại đăng rõ cả số tiền ấy đem cấp cho những Âu-trí-viên làng nào. Như thế thì *Nam-Phong* tạp-chí lập thành ra một cái biển chi-thu cho Âu-trí-viên, để cho mười mắt đều trông, mười tay đều trỏ, những tiền làm phúc, không sai-suyễn đi đâu chút nào.

Cuộc lạc-quyên này, ngài nào lạc-quyên bằng tiền-bạc hoặc bằng trái-phiếu Bai-Pháp và Đông-Pháp, bản-hội đều nhận cả.

Hội Khai-trí-tiến-đức định rằng các báo-mẫn phải dạy trẻ con đọc những bài ca và thơ mà hội sẽ đặt để ca-tụng công đức các nhà từ-thiện đã giúp vào công cuộc Âu-trí-viên.

Hội sẽ nhân tết Trung-Thu mà đặt một tiết kỷ-niệm các công đức ấy. Những trẻ con ở Âu-trí-viên đọc các bài ca-tụng ấy thì công đức các bậc ân-nhân hẳn thấu đến qui-thần.

Vậy các ông các bà nên quyên tiền giúp vào Âu-trí-viên để được hạnh phúc.

Trẻ con bên Giáo cũng sẽ được phép Nhà-chung cho cầu-nguyện các nhà từ-thiện theo đạo Thiên-chúa.

KHAI-TRÍ-TIẾN-ĐỨC

Thứ bệnh lắm, bệnh giang-mai

Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH : GIÁ 3 đồng một lần

XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : GIÁ 1 $ 50

Phòng thầu-ở bệnh tại **ĐƯỜNG GIA-LONG, 32.**

GIẤY nói số 236

3018.

胖和裕

YU-WO-TSEONG

Grands magasins de soieries

VENTE EN GROS

48, Rue des Cantonnais, 48

Hanoi (Tonkin)

TELEPHONE N° 266

Có nhiều các qui khách các tỉnh viết thư xử hỏi lấy hàng, thì chúng tôi hãy xin báo cho các ngài biết rằng : hàng bản hiệu chuyên chở các thứ hàng tàu như là : Gấm, sắc, nhiễu, đoạn, thượng hải và các thứ lụa vân vân, có bán các thứ hàng Bắc kỳ như là the, vuýn, lĩnh, lượt, hàng, quế, v. v... và các thứ hàng Saigon như là : Xuyến, lãnh, trước, cẩm châu, lương, v.v... Bởi vậy hàng hay mới hiệu bán buôn cả, ông bổ nên buôn sỉ để bán lẻ, hoặc mua nhiều có dùng thì bản hiệu mới bán, chứ không bán lẻ từng cái, từng cuộn, từng thước vì không có echantillons nào cả. Qui khách ai có lòng tin cậy thì gửi thư hỏi giá hàng, bản hiệu sẽ có catalogue hoặc giá các thứ hàng để gửi lại cho qui khách có mua để mua gửi thư mua.

Có nhiều hiệu khác mua nhiều của bản-hiệu đem về lại gửi giấy hiệu khác nào, làm cho giảm giá trị nhiều của bản hiệu đi. Vậy ngài nào mua nhiều nên cho ở xem ở đâu gì có đến mua của bản hiệu đúng là là nhiều chính hiệu, nên như cái giấy gửi bì không kể nữa.

Nay mới có nhiều các thứ hàng tàu mới sang, áp lắm, tôi làm mà giá tính rất phải chăng : như các thứ nhiễu lên nguyên tơ tại các nơi, các thứ nhiễu tơ gai ngồi hiệu các mới và các thứ lụa gia trang v. Dụ-Hàng v. vân là bản hiệu đã các mại. Xin các qui hiệu nào tính sẽ nói gửi khách quang sẽ.

Bắt cảm ơn

YU WO TSEONG

2016

CÁC CUỘC ĐI XEM

SĂN-NHIÊN

Tối thứ hai :

TỪ MỸ KỲ PHÙNG

Tối thứ ba :

NGHĨA TRỌNG TAO-KHANG

Tối thứ tư :

HIẾU NGHĨA NHẤT MÔN

Những tích này diễn rất vui trò, lắm này vui đáo, vui kép, cải thật đích đáng, mời các qui-khách đến xem bình-phẩm cho.

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 24

đến thứ ba 30 Janvier 1923

Ba buổi ban ngày thứ năm và chủ nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

Các việc lớn trong thế giới

PHƯƠNG TÂY

Bi-hài kịch chia làm 6 hồi

Trích ở bản tuồng của Henry Kistemaekers tiên sinh. Albert Capellane bày bài trí, Cô Montmore diễn vai chính,

Chớp hồi thứ 1 và 2

Nghỉ

PHƯƠNG TÂY

Hồi thứ 3, 4, 5 và 6

Ngày nào cũng có nhạy, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

山 KHƯƠNG-SƠN 姜

Chủ nhân PHẠM-ĐÌNH-ĐIỂM

Hanoi, n° 29 *Rue de la Soie*, Tonkin

Bản hiệu bán tạp hóa, có xưởng dệt ở làng Khương-trung Hà-đông, dệt các thứ màn rộng khổ, các thứ vải, và khăn-mặt v. v.... bán buôn và bán lẻ.

Các qui-khách ở xa có cần dùng nên viết thư về, bản-hiệu sẽ xin hoan-nghênh tử-tế. Có gửi hàng theo lối Bình-hóa giao-ngân (contre remboursement).

2098

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng các bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đủ được, lại viết thư trách bản-hiệu Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ.

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đăng-bá ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,

Ed. MONTÈS,

54, Rue Paul Bert, Hanoi

CAFÉ, RESTAURANT

HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán lại phố hàng Trống, số 80 ngay cửa Nhà-Thờ

Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi, ở số 68 cũng phố ấy.

Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu-châu

Ban-sạn thừa tiếp các qui-khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại để tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tịch cũng được, và cũng một giá tiền.

Phụ-quán cũng có giây nói trực tiếp với chính-quán 1019

Dịp tết ta tới nơi này

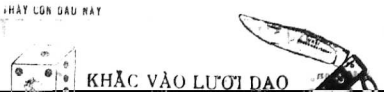
NÊN ĐẾN

Hiệu MAZOYER & Cie

Số 98, Phố hàng Trống, Hanoi

(Ngay cửa hội-quán hội Khai-Trí-Tiến-Đức)

CÔ THÁY LỌN ĐÂU NÀY



KHẮC VÀO LƯỠI DAO

Chữa bệnh đau ngực và các bệnh yếu sức bằng dầu gan cá thu-viên

Thường thường tôi thấy nhiều người bệnh dùng dầu gan cá thu nước khó uống vào mồm thấy hôi khó chịu, cho nên thường họ không chịu được mấy hồi lại nôn ra hết.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) đang tạm giữ. Nhiều đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đô (SAVEBOOKS.COM) Chân Phương Cornell)

GIÁ BÁN CỰC HẠ

Quý-khách mua hàng, ngài nào cắt mảnh cáo-bạch này mang lại, bản-hiệu xin tính giảm giá 5 phần. 3518

Xây vôi Đồng-giọ lợi lắm

XIN LƯU Ý

Mme THAM HAI

14, Phố Hàng-Cá (Đồng-xuân)

mà lấy mẫu vôi về tôi thử thì tự khắc các qui-khách biết rằng vôi Đồng-giao nó gấp đôi mọi thứ vôi khác.

2088

興同梁

Kính trình để các qui-khách biết cho rằng bản-hiệm những tôi vẫn chuyên cần về nghề kim-hoàn này, đã ngoài hai mươi năm nay, nghề làm mỗi ngày càng tinh xảo thêm ra, lại chịu cải-chế cho kiểu vòng, nhẫn, hoa-tai, khuy áo, dây đeo cổ, quả tim, vân vân, trông rất là thanh nhã, theo hợp thời thế, nếu các khách tiện đường, nhân dịp sắp ngày tết cả đến nơi, bản-hiệm mới mượn được mấy tay thợ rất khéo ở Kongzong sang và mới có sang các thứ mặt kim cương o áo chất ngọc thạch, ngọc lựa, kim sa, hồ phách, san hô, mã não, và một ngũ sắc vân nữa đủ cả các thứ, và mới có xong nhiều kiểu vòng, kiểu nhẫn mới, o để ra trông rất là ngoạn mục.

Xin mời các qui khách quý hãy lại xem để mua hay không bản hiệu lại nào công có người đi thừa tiếp các qui khách, rất là trọng thị.

LƯƠNG-THONG-HING

Bijoutier

41, *Rue de la Soie*, 41, (Paniku) HANOI

2024

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU

(hiệu đầu nai)

Phàm những người chết vì bệnh thương-hàn và bệnh ho-lao, thực hai bệnh ấy đáng ghê đáng sợ, vì nó lắm cho hao mòn nhiều giống của chúng ta: ấy là bệnh hao mòn vậy. Bệnh ấy người ta thường không để phòng mấy, khi mới phải cũng không lấy gì làm nặng, sau vì ăn ở nó làm cho yếu các phủ-tạng và làm cho giảm bớt cả chân huyết đi nữa. Nếu khi có bệnh thời khí nào xảy ra thì người khỏe còn có thể chống lại được, chớ người đã bị bệnh hao mòn hãy chắc là mắc phải.

Vậy thì nên dùng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai). Dùng thuốc này thì da mặt xanh, tức thực lại khỏe mạnh, công việc lại muốn làm sao như thường, ăn uống để tiêu, khỏe mạnh ăn uống.

Chỉ dùng vài lọ *Dragées Rabuteau*, thì chẳng cần sợ gì bệnh hao mòn nữa.

Ở các hàng bào chế to đều có bán cả.

2000

PACHOD Frères & Cie LYON

2066

Giá bán 6$10 cả cước.



Chơi chán giả lại được 5$40

BẰNG VÀNG DIỆP THỰC TỐT

Thưa các qui khách, trăng những giá vàng mặt ngày một cao nên không tôi chế thứ thuốc nào giá bán cực rẻ chơi chán giả lại tính theo thời giá không thiệt.

Giá bán mỗi cái bằng 1 đồng cân 6 p.10 cả cước.

Muốn thích tiêu, thêm 0$20.

Muốn kẻo nặng thêm 1 lời cứ mỗi 5 phân thêm 2 p.60.

Các ngài chiếu cố xin gửi tiền cho chuyến, trong 24 giờ thời trong xin gửi luôn ngay, hàng gửi contre remboursement.

TONG-YUNE-TAI

49, *Phố Hàng Ngang*, — HANOI

華 PAO-VA 實

28, *Phố Hàng Bồ, Hanoi*

電 人 竹 絲 門 齒 浦 行 開 河 泉 雲



Không tôi có lời kính trình các qui-khách biết rằng chẻ trương của chúng tôi là để chiêu khách, cho nên không những là bán giá thật rẻ, lại còn càng ngày càng thêm hàng lên cho đủ mọi thứ, không kể những đồ vàng bạc thường dùng, chúng tôi lại có buôn ở bên Hồng-kông và Shanghai những đồ trân châu, hồ phách, ngọc thạch, nói tóm lại là đủ các thứ thứ thức rất quí, lối cổ, lối kim mà ngày nay ở cõi Việt-Đông dùng quen. Chúng tôi lại có bán cả mọi thứ đồ sứ Giang-tây như là lọ, bát, từ bình bằng sứ, vân vân.

Chúng tôi xin trân rồi, bản-hiệu lại thành thực giảm ba tay thợ khéo ở bên Tàu sang, nào là thợ kim-hoàn, nào là thợ chiếu các thứ đồng-hồ. — Xin các qui-khách chiếu-cố cho thời chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm. Kẻo ngại đến xem, chúng tôi cũng xin nghênh tiếp một cách rất lịch-sự.

PAO-VA

Silvestre, 9, 11 *Rue des Paviers*, Hanoi

GRANDS-MAGASINS-REUNIS

(Hiệu Gò-đa cũ)

RUE PAUL-BERT HANOI

Cuối năm hàng kiểm điểm xong

Bán hạ giá

Kể từ 1er đến 15 tháng hai tây tức là từ rằm đến 30 Tết

Các gia đều có nhiều hàng bán rẻ xin xem quyển ca-ta-lô riêng

Ở giá thực-phẩm, có bán một bọn đồ hộp hiệu Joubes, Darros, Olida

GIÁ CỰC KỲ HẠ

Xưa nay chưa từng có bao giờ

2012

Nhà Bán-đồ « TẤM-TÀM » Hà-nội, ở phố hàng Trống Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Hàng mới — Giá cực rẻ!

Bản-hiệu vừa nhận được nhiều thứ satin, faille, cachemire, kim-ngân-đoạn, độ Mông-tự cùng nhiều thứ vải nhiễu thật tốt mà bán giá cực rẻ để chiêu hàng. Vậy ngài nào muốn dặng thứ gì xin mời lại mua ngay kẻo hết hàng đẹp.

Các thứ laine may complets và pardessus, imperméable soie để may áo đi mưa, có nhiều mùi rất nhã, xin các ngài chiếu-cố cho.

Kính cáo

NAM-THỊNH, Tailleur

SORTIES NOUVEAUTÉS

5, *Rue des Cantonnais*, Hanoi

NÊN MUA Xe bán hạ giá

HỎI TẠI: PHÁP-THƯƠNG VẬN-TẢI HỘI

Số 7, cạnh trường Y-viện, Hanoi

GIÂY NÓI SỐ 73

3008

敬 用 我 要 必 格 點 等 春 此

Thuốc lở châu-phách-tán

Thuốc lở châu-phách-tán, rất thơm, sạch mát, mà chóng khỏi, bất cứ trẻ con người lớn, tìm a phải lở sâu quáng sâu xương chỉ nhằm sem khoét, chẳng lôm ăn tai, thối tai. Các chứng lở ngứa ngoài da, hai đâu khỏi cả, lọ nhỏ giá 0$50 lọ vừa giá 0$80 lọ nhỏ giá 0$10, mua buôn nhiều có trừ hoa hồng. Thuốc này và thuốc cao rắng, thuốc đau bụng kinh niên thuốc bảo thần hoàn, đều là bản-hiệu mới tinh chế ra cả, mà kỳ Hội-chợ E-noi vừa rồi bản được các thuốc ấy rất nhiều, các hàng tạp-hóa và các hàng bảo chế các tỉnh hiệu đã nhiều nơi mua buôn để bán lẻ. Các nơi đã ăn-định bán như sau này: hiệu *Mạc-Đình-Tư*, 136, phố hàng Bông. Sắc bán bảo lẻ 63, phố hàng Bông, hiệu *Sinh-Hóa Đường* 83, hàng Bông, nhật in *Đông-kinh ấn-quán*, 82, hàng Gai, nhật in *Thực-Nghiệp Ấn-quán*, 48, phố Hà Hoàn-kiếm, hiệu *Đông-Hưng-Viên* bán cao-lâu và hiệu *Vĩnh-Hợp-Thành*, hiệu *Hạnh-Hoa-Đường* bán bào chế hàng Buồm, hiệu *Vạn-Xuân* chợ Đồng Xuân, 13 hàng Điếu, hiệu *Vạn Xuân-Đường* ấn lệ hàng Trống, hiệu *Tuyên-Lợi*, 11, phố Cửa nhà thờ, hiệu *Gia-Long*, 18, phố Tiên-tsin, hiệu *Vĩnh-Lợi Vinh*, 69, hàng Bồ hiệu *Quảng-Lợi* 22 và hiệu *Bảo Hợp*, 27, phố Chợ nhớn cũ, hiệu *Vĩnh-Xương*, 27, Bắc-ninh, hiệu *Phương-Đình*, 100 Cầu gỗ, hiệu *Phạm-xuân-Trang*, 62, hàng Bạc, hiệu *Hưng-Long*, 27 hàng Bún đàn, hiệu *Hạnh-Nhân-Đường*, 61, và hiệu *Hưng-Tường*, 53 Phúc-kiến, Hanoi, hiệu *Hợp-Hưng-Long*, 31, phố Khánh Hoà Haiphong, hiệu *Hoa-Sinh-Đường* 167 phố Khánh và hiệu *Quảng-Lợi-Tịch* 28, hàng Song Nam-định, hiệu *Vạn An* phố Yên-thái tỉnh Yên bay hiệu *Đức-xương* phố Việt lợi tỉnh Việt trì, hiệu *Đức-Phong*, 166, phố Đông-thị Hải-dương, hiệu *Phúc-Hưng* bán tạp hóa Phố-yên, hiệu *Xuyên-hi* tức may ra tỉnh Yên-sơn, hiệu *Vĩnh-Cheong*, 41 Wing lok Hong kong. Các nơi kể trên có bán hộ cả thuốc thầy zoa ngoài và các thuốc cần dùng khác nữa, đều công hiệu cả. Xin các qui khách chiếu cố

Bản hiệu VẠN XUÂN ĐƯỜNG

Số 211, phố Tiền-an, (Ind. Bắc-ninh - Lockin)

Cần bệnh

Nhân dịp tết Nguyên-đán An-nam này

TRONG VÒNG CẢ THÁNG FÉVRIER

AI ĐẾN MUA HÀNG TRẢ TIỀN NGAY TỪ 2$ TRỞ LÊN

Tại Hiệu Bào-chế CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert (trước cửa hiệu Gò-đa trông sang)

thì hiệu ấy sẽ tặng:

Hoặc 1 lọ **EAU DE COLOGNE** *thượng thượng hạng*

Hoặc 1 chai lớn **VIN TONIQUE RECONSTITUANT** *số 33,500*

để chiêu hàng cho bạn hàng biết cái giá-trị đặc biệt các hàng-hóa của bản-hiệu

Số 57

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bỏ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối dân-tự, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-BỒ-MỤC dịch thuật

Thái-hậu vừa khóc, vừa than vừa mắng vua *Anh-tôn* rằng:

Thượng-hoàng không về nữa đâu, con chớ mơ-tưởng hão.

Nói xong, liền đem những lời thượng-hoàng dặn bảo khi trước mà thuật cho vua *Anh-tôn* nghe. Vua *Anh-tôn* nghe nói, dứt từng khúc ruột, lại tìm lời khuyên-giải, khóc mà nói với thái-hậu rằng:

— Mẫu-hậu chớ nghĩ-ngợi, con dám chắc không bao giờ có việc ấy. Xin mẫu-hậu hãy cứ lên nằm trên long-sàng, để con với trăm quan vào hội-nghị.

Nói xong, liền vực thái-hậu lên nằm trên giường, rồi truyền chỉ gọi *Phi-giao* hoàng-hậu vào hầu-hạ, *Phi giao* hoàng hậu tới nơi, trông thấy vua *Anh-tôn*, liền cái đầu hỏ vọn-tạ mà tâu rằng:

— Muôn tâu bệ-hạ! Chẳng hay thượng-hoàng đã về cung chưa? Thần-thiếp vừa nghe nói thái-hậu đã bình phục như thường, không biết vì cớ chi mà xảy ra việc nầy?

Vua *Anh tôn* xua tay mà bảo rằng:

— Ái-khanh ở đây hầu-hạ thái-hậu, để trẫm ra triều-đường, cùng trăm quan hội nghị xem thượng-hoàng đi đâu mà chưa thấy về?

Phi-giao hoàng-hậu nghe nói, cười nhạt mà rằng:

— Ngày nay bệ-hạ càng trăm quan hội-nghị chẳng lẽ lại yết bảng để tìm thượng-hoàng hay sao! thượng-hoàng không về, tất cỏ ẩn-tích. Thuở xưa *Văn đế* đời Tây nhân khi nổi giận, cưỡi ngựa đi chơi, đã toan không về, may nhờ có mấy người cận-thần khuyên-can, bấy giờ mới hồi tâm trở lại. Vậy bệ-hạ nên hãy đợi xem sao, chứ truyền-bá việc nầy ra mà khiến cho thiên-hạ thêm điều chỉ-nghị.

Phi-giao hoàng-hậu nói xong, vua *Anh tôn* cái đầu ngẫm-nghĩ, có ý hồ-thẹn. Thái-hậu nằm trên giường nghe tiếng, lại càng thêm áo-não trong lòng, mới thở dài mà than rằng:

— Thôi thôi, còn nói chi nữa!

Bỗng thấy nội-giám qui xuống tâu với vua *Anh-tôn* rằng:

— Muôn tâu bệ-hạ! các quan văn võ đã họp đông cả, xin mời bệ hạ ra ngự triều.

Vua *Anh-tôn* nghe lại bảo *Phi giao* hoàng hậu rằng:

Ái-khanh ở đây hầu-hạ thái-hậu và truyền gọi *Triệu-lân* đến bắt mạch, để trẫm ra ngự triều.

Nói xong, tức-khắc ra chốn triều-đường, mấy viên lão-thần qui xuống khóc mà tâu rằng:

— Muôn tâu bệ-hạ! Việc nầy thật là một việc biến-dị lạ thường. Kẻ bề-thần thiết-tưởng trăm quan còn một mỗi nào đáng ở trong triều-đường nữa. Ngày nay xin bệ-hạ trách phạt thần-đẳng trước, rồi sau bệ hạ cũng nên giáng chỉ mà cam nhận tội lỗi về việc nầy.

Mấy viên lão-thần tâu xong thì các hàng văn võ đều qui cả xuống. Vua *Anh-tôn* khóc mà phán rằng:

— Việc nầy không phải lỗi tại các ngươi, chỉ bởi cái tội bất hiếu của trẫm đó. Nếu tìm không thấy thượng-hoàng thì trẫm đây cũng chẳng thiết sống làm chi. Nhưng bây giờ không biết nên giáng chỉ thế nào, nhờ các ngươi bàn định giúp trẫm.

Vua *Anh-tôn* phán xong, bỗng thấy một vị đại-thần qui xuống mà tâu rằng:

— Muôn tâu bệ hạ! Kẻ hạ-thần là lại-bộ thượng-thư tên gọi *Hoàng-kỳ*, xin cái tâu thánh-thượng xét đoán: nguyên thượng-hoàng chân việc đổi đã lâu bởi vậy mới lui về nam-nội. Hoặc-giả có lòng mộ đạo, cho nên tạm lánh vào nơi rừng-nới, để tìm thú thanh-tu. Kẻ hạ-thần trộm nghĩ ngày nay chỉ nên truyền-hà là thượng-hoàng tĩnh-dưỡng ở trong cung, khiến cho thiên-hạ khỏi nghi-ngờ mà sinh lời chỉ-nghị vậy.

Hoàng-kỳ nói chưa dứt lời thì *Lương* thừa-tướng bỗng khóc mà tâu rằng:

— *Hoàng kỳ* tâu lầm! thượng-hoàng ta thuở trước làm vua trong 20 năm, công-đức sánh bằng trời bể, khắp người bốn cõi, ai là người không ca-tụng thánh-quân. Vậy việc nầy kẻ hạ thần thiết nghĩ bất tất phải kiêng kỵ, mà không dám nói ra, bệ-hạ chỉ nên giáng chỉ cho quốc-dân, tự trách lỗi mình trước là lỗi cái đức cao-thượng của thượng-hoàng, sau à giải cái lòng ái-luyến của bệ-hạ đối với thượng-hoàng vậy.

Lương thừa-tướng tâu xong thì bỗng thấy *Tê-vương* là một người trong tôn-thất cũng qui xuống mà tâu rằng:

— Nếu giáng chỉ như thế thì bệ-hạ còn ra thể-thống nào nữa. Thiên-hạ không biết tất nghĩ là bệ-hạ không khéo thờ thượng-hoàng, để đến nỗi thượng-hoàng thất ý bỏ đi. Huống-chi từ xưa đến nay, chưa thấy đời nào xảy ra một việc quái-lạ như thế bao giờ. Nếu việc cầy truyền-bá ra thì chẳng những thần-dân trong nước chỉ-nghị mà thôi, dẫu các giống dị-địch ở phương xa, nghe thấy chuyện nầy, cũng phải lấy làm chế-cười vậy. Bệ-hạ chỉ nên giấu kín việc nầy, bắt-đắt phải đi tìm cho thêm huyên-náo.

Quan *Nguyên* trong đó qui xuống tâu rằng:

— Muôn tâu bệ-hạ! đạo làm con phải tận hiếu, ngày nay nếu không đi tìm thượng-hoàng thì chẳng những bệ-hạ không được yên lòng, mà các quan triều-thần tự nghĩ cũng chẳng ra thể nào vậy. Kẻ hạ-thần thiết-tưởng bệ-hạ nên phái các viên lão-thần, mỗi người đi một địa-phương, đó tìm khắp các danh-sơn thắng cảnh. Mà đi đến đâu cũng không được nhũng-nhiễu, như thế thì tất có ngày đón được thượng-hoàng về cung.

Vua *Anh-tôn* ngẫm-nghĩ gật đầu. Bỗng thấy nội-giám *Vệng hàm* tay cầm tờ long-liên đệ dâng mà tâu rằng:

— Muôn tâu bệ-hạ! Thượng-hoàng đi chuyến nầy có lẽ không về, vì người có viết một bài thơ để lại. Thái-hậu xem xong, trao cho kẻ hạ-thần để đệ trình ngự-lãm.

Vua *Anh-tôn* mở xem thì là một bài thơ bốn ngôn (1), nói về sự chán đời mà đi tu-hành. Vua *Anh-tôn* xem xong, trao cho các quan triều-thần xem. Các quan triều thần, ai nấy đều động lòng thương-xót, chỉ có 8 cho con *Đỗ-man hưng-phục* nghĩ-ngợi mừ-mẩn thầm, mừng rằng thượng-hoàng bỏ đi không về thì chúng càng dễ làm bậy.

Lương thừa-tướng lại qui xuống tâu rằng:

— Muôn tâu bệ-hạ! Đã đành rằng thượng-hoàng quyết chí đi tu-hành, nhưng kẻ hạ-thần thiết-tưởng cũng nên phái phái người đi đó tìm bốn phương, có thể mới trọn vẹn được cái đạo thần-tử đối với quân-phụ. Thượng-hoàng sở-dĩ chán đời, cũng vì bệ-hạ không khéo thờ mà xui nên có sự buồn-bực. *Bán vương* và *Triệu-vương* bắt đi thụ-phong, để hai bà *Ôn-phi* và *Mai phi* phải đi theo con, trong cung chỉ có thái-hậu, lại đang ngọa bệnh.

(Còn nữa)

(1) Sau này dịch được, sẽ xin đăng vào mục Văn-uyển.

Gérant: L'Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn

Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-VĨNH

NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1760

GIÁ BÁO: 0$08

NGÀY THỨ BA 30 JANVIER 1923

Trung Bắc Tân Văn